

SCHULDENLAST EN DETENTIE: VERSCHILLENDE PERSPECTIEVEN EN ACTIEPISTES

Workshop 3 – Schulden: belemmeringen voor re-integratie of stimuli tot recidive?

**Inleiding: Jean-François Funck, rechter bij de strafuitvoeringsrechtbank van
Brussel**

Observatorium Krediet en Schuldenlast
Colloquium 13 oktober 2026

TRAJECT VAN EEN VEROORDEELDE

VOORBEELD

- ▶ Gedetineerd op 1 juni 2023: straffen van 3 jaar en 6 jaar (totaal: 9 jaar)
- ▶ Komt in aanmerking voor voorwaardelijke invrijheidstelling (1/3 van de straf): 1 juni 2026 (SURB)
- ▶ Komt in aanmerking voor elektronisch toezicht (1/3 – 6 maanden): 1 december 2025 (SUR)
- ▶ Uitgaansvergunningen (1/3 – 2 jaar): vanaf 1 juni 2024 (Administratie – Directie Detentiebeheer)
- ▶ Penitentiair verlof (1/3 – 1 jaar): vanaf 1 juni 2025 (Administratie – Directie Detentiebeheer)
- ▶ ... of strafeinde: 1 juni 2032

TIJDENS DE DETENTIE

Met het oog op
uitgaansvergunningen

- ▶ Samenwerking met de psychosociale dienst > verslag aan de bevoegde autoriteiten:
 - ▶ Levensloop
 - ▶ Criminogenese
 - ▶ Re-integratieplan
 - ▶ Huisvesting
 - ▶ Dagbesteding: werk / opleiding
 - ▶ Inkomsten
 - ▶ Doorverwijzing naar psychologische en sociale begeleiding

TIJDENS DE DETENTIE

- ▶ Samenwerking met externe diensten
 - ▶ Administratieve hulp
 - ▶ Sociale begeleiding (met name: zoeken naar huisvesting, werk en opleiding, regeling van schulden)
 - ▶ Psychologische begeleiding
 - ▶ Contacten met de burgerlijke partijen (Médiate)

BIJ DE STRAF- UITVOERINGS- RECHTBANK (SURB)

- ▶ Voorlegging van een reclasseringsplan
- ▶ Toekenning door de SURB van een strafuitvoeringsmodaliteit + voorwaarden (op basis van het voorgelegde reclasseringsplan)
- ▶ Basiscriteria voor de SURB (wettelijke tegenaanwijzingen):
 - ▶ Risico op recidive?
 - ▶ Een aangepast re-integratieplan?
 - ▶ Inspanningen om de burgerlijke partijen te vergoeden.

EN DE SCHULDEN ...?

Wat de schulden betreft:

- ▶ Werden de strafbare feiten gepleegd als gevolg van schulden of financiële bestaansonzekerheid?
- ▶ Dreigt het reclasseringsplan de betrokkene in een financieel precarie situatie te brengen?

Bijgevolg: is sociale begeleiding in de vorm van schuldbemiddeling al dan niet noodzakelijk?

Zo ja: wordt dit opgenomen in de voorwaarden.

IN DE PRAKTIJK

- ▶ Grote moeilijkheden bij de socioprofessionele re-integratie gezien de sociale situatie van de overgrote meerderheid van de gedetineerden: laag opleidingsniveau, beperkt sociaal netwerk, verslechterde lichamelijke en geestelijke gezondheid ...
- ▶ Moeilijkheden voor personen met schulden om huisvesting te vinden (risico op beslag bij personen uit de opvangomgeving)

VRIJLATING UIT DE GEVANGENIS MET SCHULDEN:

- ▶ Strafrechtelijke geldboetes
- ▶ Alimentatieschulden
 - ▶ DAVO
- ▶ Burgerlijke partijen
- ▶ Commissie voor Financiële Hulp aan Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden en aan de Occasionele Redders

Een absolute noodzaak: re-integratie: zoek werk!

Als de betrokkene werk vindt: betaal uw schulden!

Schulden > beslag

> Onvoldoende inkomen >
Ontmoediging > Verlies van werk

DE PARADOXALE VERWACHTINGEN VAN DE SAMENLEVING

Several thin, white, parallel diagonal lines are positioned in the bottom right corner of the slide, extending from the right edge towards the center.

GEVOLGEN:

- ▶ Verschuiving naar precairdere vormen van werk (zelfstandige, werkende vennoot, werk via platformen zoals Uber ...)
- ▶ Zwartwerk;
- ▶ Werkloosheid;
- ▶ Inactiviteit;
- ▶ Of allerlei andere illegale activiteiten ...

VRAAG / MOGELIJKE OPLOSSING

- ▶ Een collectieve schuldenregeling die tijdens de detentie wordt toegestaan ... waarom niet?
- ▶ Voordelen:
 - ▶ De vrijlating voorbereiden.
 - ▶ De schuldenaar (gedetineerde) niet onmiddellijk na zijn vrijlating onder druk zetten.
 - ▶ Professionele perspectieven creëren.